СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 287. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 10-го грудня 1938. No. 287. Jersey City, N. J., Saturday, December 10, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РУЗВЕЛТ ВІДНОВИТЬ РЕОРҐАНІЗАЦІЙНИЙ ПЛЯН

ВАШИНҐТОН.— Президент Рузвелт відбув низку конференцій з провідниками Демократичної Партії та з провідниками конґресу в справі відновлення свого пляну реорґанізації федерального уряду, котрий то плян відкинула була остання сесія конґресу.

Рішено, що новий плян реорґанізації має виробити й подати як свій внесок сенатор Бирнес.

ГОЛ ПРО МАЙБУТНЮ ПОЛІТИКУ АМЕРИКИ.

ЛІМА (Перу). — На передодні відкриття Панамериканської Конференції виголосив Кордел Гол, американський секретар стейту та голова американської делеґації на цю конференцію, радіову промову про основи політики американських держав.

Гол підчеркнув, що американські держави не можуть провадити такої політики, начеб вони не мали звязків з рештою світу.

РУЗВЕЛТ ВІДКЛИКАЄ АМБАСАДОРА ДО КИТАЮ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт покликав до Вашинґтону Нелсона Джансона, американського амбасадора до Китаю, для зложення рапорту.

Видно з того, що американський уряд живо цікавиться поступом японської окупації Китаю.

УЖЕ НЕ МАЮТЬ ГРОШЕЙ НА БУДІВЛЯНІ ПРОЄКТИ.

ВАШИНҐТОН. — Мешкальний уряд Злучених Держав подає до публичного відома, що він уже видав цілу суму 800 міліонів долярів, призначену останньою сесією конґресу на розбудову мешкань для незаможного населення. Каже голова цього бюра, що бюро збанкротувало, але щасливе.

РОЗБУДОВА КРАЄВОЇ ОБОРОНИ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент фльоти покінчив уже свої розгляди баз американської военної фльоти та показує в своїм рапорті, де треба виставити нові бази.

З рапорту виходить, що на цю одну ціль новий конґрес повинен би визначити коло одного біліона долярів.

ФАБРИКАНТИ КРАЮ ЗА ЗГОДУ З РОБІТНИКАМИ.

НЮ ЙОРК. — На річній конвенції Американського Союзу Фабрикантів панують відмінні настрої, як звичайно панують на таких конференціях.Назагал фабриканти схиляються цього року до мирного полагоджування спорів фабрикантів з робітниками. Неменше мирно відносяться вони до федерального уряду.

НОВА КОПАЛЬНЯНА КАТАСТРОФА В КАНАДІ.

ТЕТФОРД МАЙНЗ (Квібек, Канада). — Через обвал скелі в копальні асбесту підприємства „Бел Асбестос" згинули 7 майнерів. Вони очищували каміння по вибуху динаміту, коли на них звалилася скала. З імен видно, що це були канадійські французи.

ОБВИНУВАЧУЮТЬ АМБАСАДОРА ЗА ВТЕЧУ ПО ВИПАДКУ.

ГАНОВЕР КОРТГАВЗ (Вірджінія). — Стейтовий „трупер" Карлайл Джонстон заприсягнув варант на арештування Вилйема Дода, бувшого американського амбасадора в Німеччині, закидаючи йому, що він ударив автом одну особу й відїхав з місця випадку, не даючи їй допомоги, як цього домагається закон.

БІЙКА НА ТЛІ СТРАЙКУ ҐАЗЕТЯРІВ.

ШІКАГО. — Між пікетами страйкуючих членів Американської Ґазетярської Ґілди, юнії ґазетярів, та шоферами, що розвозять ґазети, прийшло до поважної бійки. Сторожуючі поліцаї розборонили бючихся й арештували вісім осіб за нарушення спокою.

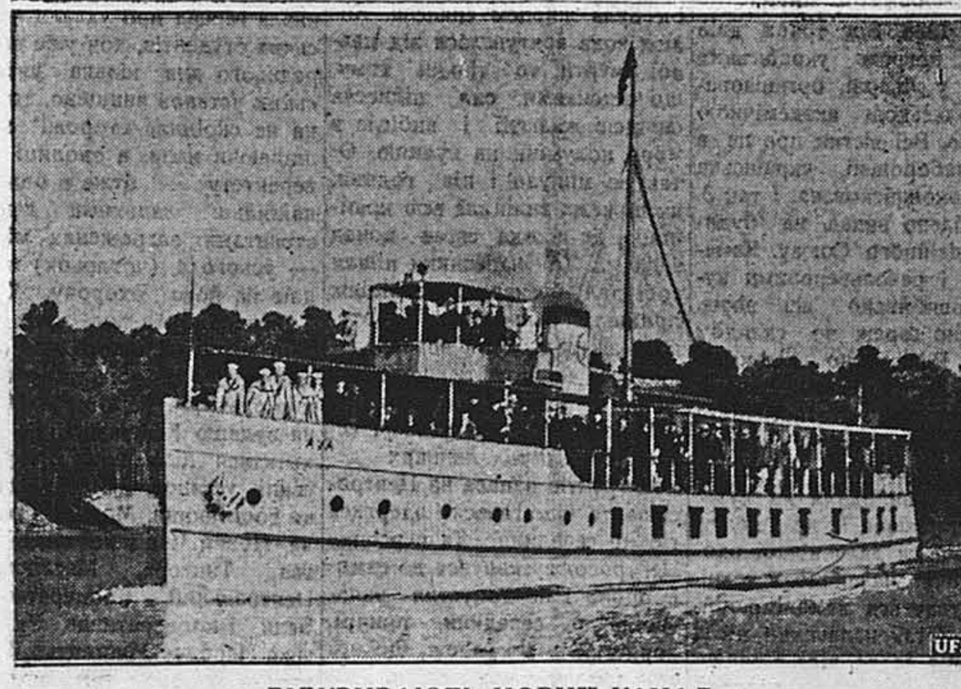
Страйкують ґазетярі ґазет Герста.

ЗАСУДЖЕНІ ЗА ШПИГУНСТВО АПЕЛЮЮТЬ.

НЮ ЙОРК. — Отто Фос, Йоганна Гофман і Ерік Ґлязер, що їх недавно засуджено на кілька літ вязниці за шпигунство в користь Німеччини, внесли від присуду апеляцію до вищого федерального суду, закидаючи в спротиві упередження присяжних суддів. На доказ упередження подають, що між присяжними був один жид.

ДАЄС НАПАДАЄ НА ЛІДЕРА „БУНДУ".

НЮ ЙОРК. — Конґресмен Даєс, голова конґресового комітету для розсліду так званих неамериканських акцій, запрошений промовляти тут на бенкеті Нюйорської Стейтової Економічної Ради в готелі Билтмор, дізнавшися, що між гістьми бенкетує є Фріц Кун, лідер американських націстів, не обмежився до нападу на комуністів, як це він первісно плянував, але поширив свою промову до гострого випаду проти німецьких націстів в Америці, закидаючи їм ширення в Америці расової ненависти.

ВІДКРИВАЮТЬ НОВИЙ КАНАЛ.

Недавно відкрито новий канал між озером Чарлза в стейті Луізіяна й Мексиканським заливом. Він коштував 9 міліонів долярів, зате він зменшує на 75 миль дорогу між портами Бомонт і Порт Артур, у Тексасі. Ґубернатор стейту й визначні діячі були на чердаку першого корабля, що переплив цим каналом на його відкритті.

ВИСТАВИВ ПІВ-ФУНТОВЕ КУРЯЧЕ ЯЙЦЕ.

Ернест Мелен у Домерстон, Вермонт, виставив на публичний вид куряче яйце ваги 8 унцій. Має воно в одному напрямі 10 цалів грубости, а в другому — 8 і пів цаля. Важить стільки, що чотири звичайні курячі яйця.

ПІДПАЛЮВАЧ, ЧИ ПОЖАРНИК?

На зборах орґанізації добровільних пожарників у місті Діл, Ню Джерзі, вибрано першим асистентом начальника пожарної сторожі Івана Матовського, котрого прокураторія обвинувачує за 11 підпалів.

БРОДІЙ ДАЛІ У ВЯЗНИЦІ.

„Нова Свобода" з 12. листопаду заперечує чутки, буцімто Бродія випустили з вязниці і що його витали мадяри в Ужгороді. На підставі інформацій із достовірного джерела „Н. С." повідомляє, що бувший премієр Бродій далі сидить у празькій вязниці на „Панкраці". Виявилося, що Бродій приналежний до Заріччя, отже далі залишився громадянином держави чехів, словаків та українців. Тому теж його буде судити федеративний суд. Домагання мадярської преси, щоби Бродія судив ужгородський суд, є лиш звичайною, безпідставною аґітацією, бо тепер в Ужгороді є мадярський суд.

Жінка Бродія залишилася з дитиною в Ужгороді.

КЛОПІТ ДИПЛЬОМАТІВ ЗА ВБИВСТВО ФРАНЦУЗЬКОГО СТАРШИНИ.

Підчас суперечки в Антіохії в Сирії турецький підстаршина застрілив французького поручника Шабо. До сварки дійшло тому, що поручник вилаяв трьох стрічних вояків за те, що вони не хотіли його поздоровити. Вояки оповіли про інцидент свому підстаршині, який здогонив француза і вистрілом з револьвера вбив його. Тепер французький і турецький посол ведуть переговори в цій справі і Франція домагається гострої кари.

ВІД „ОБЄДНАННЯ".

Річні наради головного уряду „Обєднання Українських Орґанізацій в Америці" відбудуться в суботу, 24. грудня 1938 р., в Джерзі Сіті, Ню Джерзі, в домі У. Н. Союзу, 83 Ґренд вул. Початок нарад у 2. год. пополудні.

Управа.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ВИНАХІД ЛІКАРЯ.

Французький лікар д-р Корніє відкрив по довших дослідах, що їдь жаби ропухи лікує недокровність, багато недуг легенів і навіть пістряка. Лікар впорскує їдь жаби в жили недужих. Навіть здорові старі люди від цього лікарства стають міцніші і молодші, бо їдь жаби зміцнює нерви людей.

НЕДУЖІ МУСЯТЬ НОСИТИ ВОДУ.

„Красная Звезда" гостро критикує діяльність военного комісаря в одному з військових шпиталів у забайкальській военній окрузі, Рубльова. У шпиталі недужі мусять самі обслугувати себе, ходити по воду, по харчі, а деколи мусять помпувати воду, бо водопроводи не функціонують тому, що динамомашини ушкоджені. Лікарі, оглядаючи недужих, вписують до історії недуги букви „к. в." (качать воду), себто недужим можуть наказати помпувати воду. Між обслугою нема дисципліни. І так одна піклуванка цілу добу не видавала лікарств. Вину за такий стан у шпиталі скидає щоденник на „ворогів народу". Ком. Рубльов нічого не робить, щоб усунути такий стан.

ЗА ТРЕТЮ КАНДИДАТУРУ ПРЕЗИДЕНТА РУЗВЕЛТА.

Сенатор Сматерс з Ню Джерзі прилучився до акції сенатора Ґофія з Пенсилвенії за ставлення втрете кандидатури Рузвелта на уряд президента Злучених Держав. На зборах фабрикантів у Ню Йорку кілька бесідників виступили проти кандидування Рузвелта втрете.

ПРОТИ НЕРОЗВАЖНОЇ ЕМІҐРАЦІЇ.

„Нова Свобода" (ч. 117) містить заклик до української молоді з Галичини та з інших країв, щоб вона стрималася від нерозважної еміґрації. Наводимо той заклик у цілості:

(Хуст, 12. XI.) Довідуємося, що в Галичині, передусім серед молоді, зростає бажання переїзду на Підкарпаття для праці при розбудові нашої державности. Ми добре розуміємо й цінимо патріотичне захоплення кожного українця і повну, безоглядну готовість віддати свої услуги нашій справі і виконувати тут хочби найважчий обовязок. Знаємо, що ці наміри у наших галицьких братів родяться з ідейности й щирого почуття до нашого Підкарпаття. **Одначе в теперішніх умовинах і в теперішньому часі переїзд на Підкарпаття вважаємо недоцільним і нерозважним почином.**

Ми щойно на самому початку нашої державницької праці. У звязку з перебудовою цілої чехословацької республики і внаслідок віденського рішення доводиться нам переорґанізувати від основ устрій та лад Підкарпаття. Виміна й переміщування людей є в нас у повному ході та з тим мусимо поборювати трудноші, які очевидно, всяка мандрівка людей викликає. У таких обставинах новий приплив людей ці трудноші тільки збільшує. **Тому цією дорогою радимо нашим братам з інших українських земель та з еміґрації не вибиратись стихійно і самочинно на Підкарпаття.** Робимо це в їхньому інтересі, а серцем ми з ними. **Уважаємо, що кожний мусить працювати для рідного народу на своїй вужчій батьківщині й там причинитися до поліпшення долі свого народу.**

НОВИЙ РЕЖІМ.

У Литві скасовано военний стан, що тривав 12 років. З огляду на те звільнено з концентраційних таборів вязнів, яких туди вислала військова влада. Цивільні суди переймуть усі справи за винятком шпигунських і військових.

ЧЕКІСТ ЄЖОВ ПІШОВ У ТІНЬ

МОСКВА. — Московська преса, яка звикла в останніх часах найважніші відомості подавати на останніх сторінках і маленьким друком, подала тепер новинку з шістьох рядків, у якій повідомляє, що ославлений голова Ґ.П.У., Єжов, „права рука" Сталіна і його „найвірніший" поклонник, як його донедавна називали, уступив, а на його місце поставлено грузина Лорентія Берію. Новинка говорить, що Єжов уступив на своє власне бажання, з огляду на брак здоровля. Та совєтські громадяни пригадують собі добре, що в останніх часах Єжову давали дуже малу рекляму, а то й ніякої. В часі останньої вуличної паради, коли несли великі портрети навіть підрядніших большевицьких провідників, не було портрету Єжова. Додумуються, що причина усунення Єжова є брак довіря в Сталіна, який волів на тім місці мати свого краяна.

ПОЛЬСЬКЕ ГАЙВОРОННЯ НАДАРМО ОЧІКУЄ СМЕРТИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

ВАРШАВА. — Польська аґенція телеґрафічна (Пат) далі розпускає брехливі вістки про те, що в Карпатській Україні розрухи і що місцеве населення робить повстання проти української влади та чеських вояків. Остання така вістка „Пата" з 8 грудня ц. р. звучить: „Преса далі доносить з чеської Підкарпатської Руси про повторяючіся напади населення на чеські війська. Ці тертя кінчаться численними жертвами по обох боках. Терор боївок премієра В о л о ш и н а примінюють з безприкладним завзяттям. Останньою жертвою боївкарів упав греко-католицький парох, о. Коша, якого вбито. Він аґітував за прилучення громади Чонґор до Мадярщини. Кореспонденти подають цікаві подробиці, що провідником боївок є ославлений терорист, що має багату кримінальну минувшину. Він сидів кілька разів у тюрмі в Парижі, Лондоні і Празі. Належить він нині до близьких співробітників премієра Волошина". Так кінчиться та польська новинка польської урядової аґенції.

В ПОЛЬЩІ ЗАВОДЯТЬ ЖИДІВСЬКЕ „ҐЕТО".

ВАРШАВА. — В той час, коли польські ґазети широко розписуються про впровадження „ґета" в Німеччині й таврують таке поступовання німців, поляки те саме роблять у себе. В Стомальоґічній Академії у Варшаві запроваджено „ґето", на основі якого призначено жидівським студентам окремі лавки до сидження, а також окремі салі для приняття пацієнтів.

ДАЛЬШІ РОЗРУХИ В ТУНІСІ.

ТУНІС (Тунісія). — Цивільне населення, що стоїть при Франції, демонструвало проти заходів деяких італійських кол приєднати ту провінцію для Італії. Юрби народу ходили вулицями і співали „Марселєзу". З другого боку демонстрували вулицями також місцеві італійці, співаючи фашистівський гимн. Французька влада післала туди більші відділи війська.

ҐЕН. ФРАНКО ГОТУЄТЬСЯ ДО ОФЕНЗИВИ.

ГЕНДАЄ.— Ґен. Франко горячково скупчує свої війська і готовиться до великої офензиви, щоб остаточно осягнути повну перемогу. Офензива може розпочатися кожної хвилини. Дехто думає, що цю офензиву ґен. Франко розпочинає за порадою Мусолінія, до якого на днях вибирається анґлійський премієр Чеймберлин. Мусоліні хоче показати Чеймберлинові, що еспанська справа вже полагоджена і що ґен. Франко є переможцем. Червона Еспанія приготовляється до протиоборони.

НІМЦІ СПУСТИЛИ НА МОРЕ ЛІТАКОНОСЕЦЬ.

БЕРЛІН. — В присутності Гітлера і німецької ґенералиції німці спустили свій перший корабель, що носить літаки. Цей перший німецький літаконосиць носить на собі 40 бойових літаків.

ЛОНДОНЦЯМ МАЛО СТО АЛЯРМОВИХ ГУДКІВ.

ЛОНДОН. — Анґлійський уряд переконався, що в цілім Лондоні замало сто алярмових гудків, які остерігалиб населення перед налетом чужих бомбовиків. Супроти цього уряд по ріжних місцях Лондону уставляє нові алярмові гудки.

АНҐЛІЯ ПРИЙМАЄ ЕКОНОМІЧНИЙ ВИЗОВ НІМЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН. — Анґлійський уряд ухвалив суму 10 міліонів фунтів стерлінґів (50 міліонів долярів) на те, щоби підпомагати свій експорт у боротьбі з німецьким експортом. Анґлійський уряд закидав німцям, що вони, щоб здобути чужі ринки, продають свої товари нижче вирібної ціни. Тепер анґлійці будуть робити те саме, а страту буде покривати уряд.

УСТУПЛЕННЯ МАСАРИКОВОЇ ДОНЬКИ.

ПРАГА. — Вслід за уступленням Масарикового сина, Яна, з лондонського посольства, тепер уступила донька Масарика з головства Чеського Червоного Хреста. Причини уступлення — політичні.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокe число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ТА САМА СТАРА „ВЕЛИКА ПАРТІЯ"

Неначе на доповнення промови президента Рузвелта про дальшу політику його й партії, з котрої він вийшов, відбулися недавно важні збори Републиканської Партії, котра ділить з Демократичною Партією відповідальність за американську політику.

Ця Републиканська Партія від якогось часу голосила, що вона тепер переходить поважні внутрішні переміни, що вона буде наскрізь відновлена, що до проводу приходять тепер зовсім нові люди, люди типу Томаса Е. Дюія, які відсунуть від управи „старих мамутів" та поведуть її на „молоду й поступову" дорогу. Між цими молодими були навіть люди, що виступали за братання капіталістів з робітничими юніями.

По такім розголосі нарешті зібрався минулого тижня у Вашингтоні-краєвий комітет Републиканської Партії і вибрав свій виконний комітет. Із здивуванням побачив край, що всіх цих молодих і „проґресивних" людей відсунено набік, а до заряду партії вибрано лише людей, щодо консервативности котрих нема найменшого сумніву. Людей, що говорили про зближення партії до робітничих юній, відсунено від впливу в партії без усякого пардону, а зате до впливу допущено людей, які в судах, пресі чи в конґресі були речниками найреакційніших фабрикантів. Провідниками партії стали люди, котрі мають розуміння суспільних справ, подібне до покійного президента Кулиджа, котрий здобувся був на фільософію, що безробіття настає тоді, як багато людей є без роботи. Найвпливовішою особою в новім заряді партії остався бувший президент Герберт Гувер, котрий за три останні роки своєї президентури знав лиш одну зараду на безробіття, а то говорити при кожній нагоді, що добробут уже недалеко.

Іншими словами, з розголошених наперед поступовців у заряді Републиканської Партії не лишилося ні сліду, а при управі партії надалі лишилися люди, котрих самі члени партії малювали недавно чорними реакціонерами.

Ці події в нутрі Републиканської Партії будуть мати певно велике значіння для дальшого розвою Америки. Вони дають рідку нагоду Демократичній Партії. Якщо ця партія зрозуміє цю нагоду, якщо вона потрапить стати партією поступу й розвою та поведе гостру кампанію проти Републиканської Партії як партії назадництва й застою, то Демократична Партія не буде потребувати боятися втрати влади при наступних президентських виборах у 1940. році.

Президент Рузвелт видно це дуже добре розуміє. Питання лише, чи зрозуміють цю нагоду інші члени заряду Демократичної Партії та чи вдасться їм перебороти назадницькі течії в рядах Демократичної Партії.

З ПОЛЬСЬКОГО ПЕКЛА У ЛЬВОВІ

З довірочної сторони прийшли з краю просто жахливі вісті про те, як там в останньому часі ляхи намагаються винищувати все українське майно та нечуваними погромами тероризують усе українське населення в розмірах, що переходять усяке людське поняття.

Наш інформатор пише:

5. XI. 1938. Від трьох днів маємо погром українських установ у Львові, організований польською академічною молоддю. Всі вістки про це в пресі заборонені, українська преса поконфіскована. І так 3. XI. зроблено напад на будинок Ревізійного Союзу. Каменюками і револьверовими кулями повибивано всі вікна. Підпалено ґараж зо складом паперу. Рівночасно кільканацять студентів з револьверами вдерлися до Статистичного Відділу, великими брилами каменів здемолювали бюро, а машини повикидали на вулицю, розбиваючи їх до щенту. А поліція не дала ніякої охорони, хоча знала, що у техніці відбувається демонстраційне віче. Отак напасники після доконання свого діла знищення безкарно помаширували дальше і напали на Українську Духовну Семинарію. Це була 2-га год. і студенти були ще на викладах, але напасники після вибиття всіх шиб ускочили крізь вікна до середини, здемолювали цілковито все уладження, повикидали постіль, одяги і меблі на вулицю. І щойно після того, як напасники скінчили своє діло, надійшла поліція. Треба теж зазначити, що в Духовній Семинарії „католицькі" польські студенти не завагалися розбити портрет св. Отця та викинути на вулицю.

А після того подвигу напасників вони розбилися на кілька ґруп і почали демолювати українські склепи.

Кільканацять склепів Маслосоюзу та Фортуни Нової впали першою жертвою. Здемольовано тут цілковито уладження склепу, повибивано грубі виставові шиби, а дівчат, що заняті тут як продавачки, тяжко поранено, причім одній з них розбили голову, а другій зломали обойчик, кидаючи в них вагами, кільоґрамами та залізними штабами. Склеп „Вогні" зо шкільними приборами напроти Академічної ґімназії напасники облили в середині нафтою і підпалили, стероризувавши вперед продавачку револьверами, а опісля вискочили зо склепу і засунули ролєту, засуджуючи отак продавачку на те, щоби була живцем спалена. Колиж вона врятувалася від певної смерти, то тільки тому, що останками сил піднесла спущені жалюзії і вибігла з моря полуміни на вулицю. Отак не минуло і пів години, як пожежа знищила всю крамницю, де шкода сягає понад 4,000 зл. А напасники пішли собі далі безкарно; поліціяж прийшла „списувати протокол" аж тоді, коли вогонь докінчував нищити те, чого не вспіли знищити напасники.

Того самого дня увечері велика скількість ляцьких демонстрантів напала на Центросоюз та намагалася вдертись тут до середини. Та персонал Центросоюзу кинувся до самооборони і не допустив напасників до середини, причім, користаючи з каміння, що його демонстранти повкидали, вибиваючи вікна, урядовці Центросоюзу відповіли їм тим самим, підчас чого кілька демонстрантів були ранені. І знову щойно після наступу зявилася поліція, яка перевела ревізію в Центросоюзі та арештувала кількох урядовців Центросоюзу за те, що вони посміли боронитися!

Отак аж десь коло 11 год. в ночі покінчилися ляцькі наступи на українські установи того пропамятного дня. Притім зазначую, що всіх тих нападів доконали польські студенти політехники, які мали точний плян того, котрі українські установи мали бути ними нападені. І кількакротно намагались вони вдертися ще й до катедри св. Юра, але високі мури і самооборона, зорґанізована при головнім вході, перешкодили їм у тому. А не арештовано з напасників того дня нікого, натомісць між українськими студентами переведено масові арешти, забираючи більшість їх без найменшої причини в тюрму.

А 4. XI. відбулося в університеті всестудентське польське віче, яке ухвалило продовжати протиукраїнські демонстрації у Львові аж до повного знищення українців (!). Отак вісті зуніверситету заалярмували всі українські установи, які, бачучи абсолютню байдужність поліції відносно того, щоб захистити безборонних українських громадян проти розбоїв зо сторони ляцьких громилів у білий день, взялися поквапно до орґанізування самооборони, видвигаючи відповідні барикади при брамах і входах до українських установ. Хоч поліція знала гаразд про ухвали польських студентів, хоч уже попереднього дня кілька українських установ знищено, то вона не скріпила сторожі ніде, лишаючи напр. в околиці університету — отже в однім з найбільш ляцькими демонстрантами загрожених місць! — усього 4 (чотирьох) поліцаїв на його охорону. Тому 2-тисячна юрба польських студентів, що вийшла з віча, підсилена ще до того вуличним шумовинням, негайно ввійшла на вулицю Косцюшка, де знахотиться ціла низка українських установ, як ось Народня гостинниця, Молода Громада, Новий Час і всі видавництва Тиктора, Маслосоюз, Центральний Кооперативний Банк і кооперативне Українське Народнє Мистецтво, і кинулася до брам цих установ. Напасники намагались вдертися сюди до середини, засипавши рівночасно будинки градом каменів та стрілів. На те наші установи відповіли тим самим камінням, причім завзята боротьба тревала майже годину, а поліція не зявлялася! Колиж напасники переконалися, що до середини вони вдертися не зможуть, то вони почали втікати, лишаючи за собою страшне спустошення: понищені великі дорогі вивіски в усіх крамницях, повибивані від тяжких каменюк ролети та щонайменше 500 вибитих шиб. І знову, як у кожнім такім випадку, зявилася поліція аж після всього, і то з пожарною сторожею (з сикавками), але не на те, зявилася вона, щоб захопити демонстрантів, а на те, щоби перевести основну ревізію в усіх українських установах, що були нападені, та виарештувати не лише персонал тих установ, але навіть гостей, яких цей татарський напад припадком захопив у бюрах. Отак з вулиці Косцюшка забрано після нападу три повні вантажні авта українських службовців і відвезено їх до поліційних арештів. І треба додати, що діло з н и щ е н н я, започатковане ляцькою молоддю, ляцька поліція докінчила так основно, що українські установи після поліційної ревізії є такі зруйновані, що праця в них цілковито неможлива! А в той час, як поліція переводила арештування на вул. Косцюшка, польські студенти пішли собі безкарно уладжувати погроми на дальші українські установи. В ринку напали вони на Народню Торговлю, повибивали тут усі шиби та намагалися вдертись до крамниці з товарами. А коли це їм не вдалося, вони завернулись зо страшним імпетом до будинку Просвіти (теж у ринку) та почали висаджувати тут велику старовинну браму, намагаючись дістатися до середини. З тою ціллю вони й виломали дишель із селянського воза, що стояв на ринку, та стали виважувати ним ворота, тоді, як інша частина демонстрантів намагалась при допомозі драбин дістатись на поверх. Отак знову лише завдяки зорґанізованій самообороні урядовців Просвіти та принагідних гостей удалось недопустити напасників до середини і таким чином урятувати українські установи від цілковитого здемолювання.

А поліція не тільки що не розганяла напасників, а навпаки, навіть помагала польським студентам у виважуванні брами Просвіти. А коли нарешті добилась тут до середини, то побила тяжко сторожа, Просвіти та директора друкарні, п. Костика.

З напасників же знову не арештовано нікого, і вони пішли собі на дальший розбій, нападаючи без винятку на кожну українську установу, чи крамницю, яку стрінули по дорозі.

Отже вибили вікна у Дністрі, тов. Зоря, Домі Українських Інвалідів, і здемолювали цілковито крамницю з лікарським приладдям фірми Мацяк при вул. Руській та кілька крамниць Фортуни Нової. Притім треба сказати, що при нападах на крамниці не обійшлося без крівавих жертв зо сторони крамничного персоналу або навіть приявних гостей, бо ляцькі студенти нападають зправила з револьверами й петардами. Отак підчас нападу на крамницю Маслосоюзу при вул. Сапіги кинено петарду, яка ранила кількох гостей, а службовичку побили важко залізними ломами. А рівночасно зранили двох молодих людей, що стали в обороні нападеної дівчини, револьверовими стрілами: одного в голову, а другого в груди.

Всі вони борються тепер в Українській Лічниці зо смертю!

А здемольованих крамниць Маслосоюзу є 14, але з напасників не арештований ніхто.

А це показує нам наглядно, що всі оті напади то вже не лише самочинні виступи польських студентів та польського міського шумовиння, але що це свідомо уплянований погром на українські установи у Львові. Свідчить про це ще й те, що польські студенти складають на своїх вічах прилюдну присягу, що убють митрополита Шептицького, що битимуть кожного, хто поважиться на вулиці говорити по українськи, а далі:

Нищитимуть усі склепи, які поважаться виставити українську вивіску, будуть бити дітей, які поважаться іти до української школи, знищать усі заведення Рідної Школи, а до відповідальности за те все не сміє їх потягнути ніхто.

І що це не такі собі голословні погрози, цього доказом хай буде ще й те. що в університеті ляцькі студенти нападають на наших з ножами і ломаками. Отак напр. студент прав І. Лисяк був нападений на коридорі університету без найменшої причини, причім йому залізним колом розбили голову так, що наступило майже смертельне скрівавлення.

А до арештованих нема ніякого доступу. Не можна було досі навіть довідатися, скільки арештованих є в дійсності та де вони приміщені. Є чутки, що багато вивезено зо Львова, а ранених приміщено у військовому шпиталі на те, щоб не було змоги навідатися до них. Та начислюють до 200 арештованих, 14 тяжко, а кількадесять лекше ранених, а матеріяльні шкоди обчислюють на суму понад 100,000 злотих.

* * *

Стільки наш інформатор. А що ті погроми, готовлені тепер ляхами українському населенню Львова, це свідомий наступ з їх сторони і добре та заздалегідь зорґанізований, на це доказом польська відозва до ляцьких академіків, проголошена ними на днях, а якої дослівний переклад подає читачам „Свободи" рівночасно.

Д-р Остап Грицай.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ЗА МАДЯРІВ

Рим, у листопаді 1938.

Дехто думав би, що після остаточного устійнення границь, тимбільше по обсадженні мадярами у Відні признаних їм територій перестане також і нагінка на нас у пресі деяких неприязних нам країв. У дійсності мусимо, на жаль, відмітити цілком протилежне явище.

Пропаґанда проти Карпатської України, проти її уряду, проти поодиноких осіб підіймається щораз сильніше, особливо серед мадярів, які, опираючися на підтримці їм заприязнених держав, знову пруть всією силою до того, щоб змінити віденське рішення в їх користь, головно щодо Підкарпаття. У цій пропаґандній роботі підпомагає Мадярщину дальше дуже сильно також італійська преса, яка, повисилавши тепер скрізь своїх кореспондентів, але розуміється лише по мадярській стороні, розписується подрібно про всі події підчас окупації мадярськими військами призначених їм територій.

Так поїхав навіть і начальний редактор римського щоденника „Іль Джорнале д'Італія", Ґайда, до Будапешту і, як можна було сподіватися, з „нестриманою симпатією" до нас, доливає ще й свій „сос", щоб спекти печеню для мадярів.

Пісенька стара й утерта: мовляв, Карпатська Україна ще не знає як себе назвати; і ось кореспондент витягає звідкілясь навіть назву „Карпація боскоза", себто лісиста Карпатія, та пише, що вона природньо тяготить до Мадярщини і через те багато „рутенів", що залишилися по той бік границі, дивляться з тугою і з неспокоем на людей, що перейшли сюди.

Та вже у другій статті з Будапешту бачимо поступ. Автор стверджує, що Мадярщина тепер матиме багато питань до вирішення, головно питання соціяльне, аґрарна реформа, ну і розуміється питання жидівське, причому він стверджує, що приріст цього елементу, головно з Підкарпаття, досить сильний. Розвязка цього останнього питання, на думку автора, дуже важна, бо власне жиди контролюють до великої міри всі мадярські ідеї, чи то часописами, чи то книжками, чи театром і мають у своїх руках капітал, торговлю і промисл, не говорячи вже про банки. Сподіваймося, що автор, простудіювавши дальше ці питання, переконався

СЛОВАЧЧИНА ТА СЛОВАКИ

НАРІД І ЙОГО РОЗСЕЛЕННЯ.

(7)

Всі гірські оселі, не в долинах рік, повстали після викорчування лісу. Називають їх „лазами" або „копаницями". Там по більшості не можуть орати землі, лише копають на узбіччях і сіють овес або садять бараболю.

Сіно складають у копички, снопи збіжжя в полукіпки на „острєвках", себто зрубаних молодих смерічках, не грубших вдолі як нога при кістці, які обчімхують із чатиння, а на галузках складають снопи, щоб краще висохли. Так складають 13 або 9 снопів, а останнім прикривають решту, наче шапкою, щоб захоронити від дощу. Таксамо складають збіжжя і наші верховинці.

В околицях Братислави, Святого Юра, Пезінку, Модри родиться виноград, з якого роблять гарне, здорове столове вино. Далеко більше займаються садівництвом, головно в тренчинських, зволенських, гонцьких, новоградських околицях. На Спіші плекають найбільше вишень.

Рільне господарство не може обійтися без плекання худоби: коней, волів, коров, овець, а все те словаки називають статком. Найбільше плекають овець, не лише задля вовни, а радше задля молока та сира. Ліптовська бриндзя славна на ввесь світ. Господарі, що мають більші пасовища, мають на них свої колиби, менші збирають свої череди разом і віддають їх під опіку одного пастуха (баца), який має помічників — валахів. Із ними і вівчарськими собаками (що звичайно мають назвища рік, щоби не сказилися) переходить пастух у травні на полонини, а вертається з кінцем вересня.

У Колибі пастуха, крім відділеного простору з ватрою та посудинами на молоко і бриндзю, є теж комора, в якій на полицях складають сир (оштяпки) і бриндзю, а в бочках жентицю. Там теж зберігають сіль для овець, вівсяні паляниці і т. і. Чотирогранна палиця, звана „ровашом", це книжка, в якій пастух записує карбами, скільки овець від якого господаря взяв на пашу, скільки їх вовки пожерли, скільки „слунечниця" погубила і т. і. („Слунечниця", дочка сонця, погубляє вівці за те, що їй нищать полеві цвіти).

Коли не гонять худоби і овець на нічну пашу, сідають звичайно при ватрі, грають на кобзі або сопілці, а молоді пастухи танцюють „одземка" (танець дуже похожий на коломийку, з присюдами). Тут теж родяться ріжні перекази, казки, пісні, повні первісного характеру, які переходять із роду в рід. Ідеальним героем словацьких пастухів є Яносік і його товариші опришки. Кому панщина надоїла, або грозила велика кара за малу провину, втікав у гори й ліси та ставав „гарнім хляпцем" (опришком), вільним Яносіковим товаришем. Найрадше перебував Яносік на Кральовій горі, одному із верхів Малих Татр.

Опришківство Яносіка словацький нарід розуміє не як грабіжництво, а як шляхотне змагання визволити нарід із панщинної неволі. Він, як і Довбуш, брав у багатих, а роздавав убогим.

Часто ріжно переодягався і ходив по селах, як прошак, чернець або пан. Його не вчіпилась куля, бо носив перстені, зняті з пальців повісильників, а в його сорочці була одна нитка, яку уткала мати Божа.*) Багато в тих мандрівках помагав Яносікові його дотеп. Десятьом узброеним погоничам забрав стадо волів ток, що повісився при дорозі на дереві, колиж погоничі його минули, зіскочив із дерева, лісом забіг їм дорогу і знову повісився. Як знову побачили його, стали сперечатися, чи то той сам висільник, якого щойно бачили. Щоб переконатися, оставили воли, а самі вернулися на давнє місце, а тимчасом Яносік утік із волами.

В дуже багатьох місцях у Словаччині показують, де нібито закопані Яносікові скарби. Дістане їх лише той, хто дорівняє Яносікові силою та відвагою. І тоді мусить скарб поділити на три частини: одну віддати вбогим, другу на церкви, третю може взяти собі. Найбільші скарби скриті у Татрах; часто висипали золото і до спорохнявілих дерев. одначе досі нікому не вдалося знайти ті скарби.

Два роки лише опришкував Яносік, та за той короткий час так прославився, що до нині живуть в народі перекази про нього. Найбільше про спіймання та смерть. Один переказ каже, що Яносіка зрадила любка, інший каже, що один із Яносікових товаришів, який дався підкупити. Один намовлений господар запросив Яносіка до себе на зиму. Вже на возі підступом відібрав йому „валашку" (топірець), щоб не міг боронитися, в хаті підсипали йому під ноги гороху, а тоді кинулися на нього гайдуки та звязали шнурами. Одначе зараз шнури тріскали і Яносік ними побив гайдуків і вояків. Щойно, як із запічка стара баба сказала, щоб перетяли йому пояс, а в ньому цю „сильну жилу", яка чинила його непереможним, тоді вже його легко схопили. Держали Яносіка у ліптовській вязниці „Враново", потім у Лікаві, тортурований на слідстві, вкінці засудили на смерть і повісили за ребро. Жив ще три дні. Третього дня мало прийти помилування від цісаря, та як почув це сказав лише: „Коли ви мене спекли, то вже і зїджте" і вмер. Нарід співає про Яносікову шибеницю:

Коби був хто та сказав те мені,
Що я буду тут висіти на ній,
Я був би дав її помалювати,
Сріблом-золотом пожирувати;
А зо споду всюди талярами,
А горою тільки дукатами,
Мармурова скеля з середини,
Там, де моя голова спочине.

Згідно із судовими актами, Яносік згинув 1713. року. Із народніх переказів дістався Яносік до словацької літератури. Найбільшим твором є Івана Боти „Яносікова смерть", оповіджена вірно на основі народніх переказів.

(Дальше буде).

*) Згідно з іншими переказами, мав у поясі якусь нитку, чи чародійний ремінь, що чинив його дуже сильним. Дістав його від одної з русалок — Віли.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ється, що всі ті „рутені", „русі субкарпатії" тощо таки не мадяри, та що всі ті делеґації організовані тепер Фенциком і спілкою, про що розуміється реферують дописи з Будапешту, замовлені за юдин гріш, який Мадярщина моглаб тепер краще зужити для реорганізації своєї країни.

Таких цвіточків журналістичного мистецтва можнаб і ще більше подибати, а нам здається, що не личить фашистівській пресі перекручувати дійсний стан річей у такий спосіб, у той сам час, коли Італія і тимсамим і фашизм стали на чолі боротьби з поширюванням фальшивих вісток у пресі.

Зате мило вражає нас, що католицька італійська преса, на чолі з „Оссерваторе Романо", заняла далеко обєктивніше становище щодо нашого питання. І так згаданий католицький щоденник, обговорюючи віденське рішення, каже що на підставі даних з Будапешту, в Ужгороді є 4,000 мадярів, 8,000 чехів, 6,000 українців і 5,000 жидів, у Мукачеві: 5,000 мадярів, 6,000 українців, 8,000 жидів і 2,000 чехів; а в Берегові 9,000 мадярів, 2,000 чехів, 3,000 жидів і 2,000 українців, отже виходить з тієї статистики, що мадяри мають більшість лише в Берегові. Також ватиканський двотижневик „Расеня інтернаціонале" у числі з 25. жовтня ц. р. присвячує дві сторінки виключно нашому питанню, передруковуючи кілька статтей. Перша з італійського щоденика „Іль Телеграфо" з Ліворна, неприхильна для нас під заголовком „Хто такі рутени", друга знаменита стаття швайцарського журналіста П. Е. Брікета, що появилася в першім числі „Реві де Промете" під заголовком „Україна і СССР", і вкінці вже нам відома стаття Е. Інсабата під заголовком „Карпатська Україна", про яку я вже інформував наших читачів. Є там також відбита географічна карта з часопису „Італія", де в поясненні називають нас навіть — циганами. — (Діло, 19. листопаду 1938).

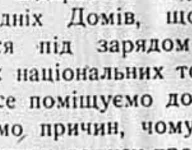
Н. С. С.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

П. Б., Потукет, Р. Ай., і Ю. Л., Нюкесл, Па. — Присилаєте дописи про місцеві забави і збірки на тих забавах, котрі Ви вислали кудинде. Нічого проти цього не маємо, бо організації, куди Ви переслали гроші, тішаться пошаною і довірям. Та йде про те, що якась місцева забава це відносно така мала суспільна подія, що не потрібно, щоб про неї писали аж кілька українських часописів. Вистарчить, як напише про це той, до котрого Ви вислали гроші.

М. Ф., Блекстон, Масс. — Про відкриття Українських Народніх Домів, що знаходяться під зарядом українських національних товариств, ми все поміщуємо дописи. Не бачимо причин, чомуб ми не помістили допису про відкриття Вашого У. Н. Дому.

С. Вовк, Порт Кольборн, Онт., Канада. — Точна адреса закарпатської „Нової Свободи", відколи вона перенеслася до Хусту, нам теж невідома. Та нам здається, що вистарчить написати „Редакція Нової Свободи в Хусті, Карпатська Україна, Чехословаччина", а її там певно знайдуть.

РАДІОВІ ПРОГРАМИ

УКРАЇНСЬКЕ БОГОСЛУЖЕННЯ НА РАДІО.

Українське богослуження буде передаване на радієвій стації W-I-B-X, в неділю 11. грудня, від 10—11 години рано, з Ютики, Ню Йорк.

Комітет.

•З ДНЯ•

ЯК ТВОРИТЬСЯ ОРГАНІЗАЦІЯ.

Секретар хліборобства, Генрі Валас, сказав раз при одній нагоді, в який спосіб він творив свій департамент хліборобства. Цей департамент, як відомо, тепер відграє дуже важну ролю в економічнім житті Америки. Бо американське хліборобство нині є цілком охоплене законами. Фармери нині дістають згори назначену площу під посів. Також уряд говорить їм, скільки та які звірята вони повинні годувати. Взаміну за те уряд дає нагороди фармерам за непосіяні площі, а також обіцяє вдержати на певній висоті фармерські продукти.

Про творення цього департаменту Валас сказав: „Першою річчю було здибати людей, яким я міг би вірити. Дальшим кроком було покласти під ними основи для організації. Що було найпотрібніше, це підібрати таких людей, які з черги вмілиб далі підбирати людей на важні становища. В ніякій великій організації, яка стає на якийсь цілком невідомий шлях, не є можливим підібрати на кожне становище найкращих людей відразу, з першої руки. Треба все сподіватися пересунень. Треба наперед знайти таких людей, до яких ви маєте довіря, і тоді дати їм волю; хай вони з черги знайдуть людей, до яких вони мають довіря, і також хай дадуть їм волю. І так далі, до кінця".

ЩО ЗНАЧИТЬ „ДОВІРЯ".

Без довіря в організації життя не може розвиватись. Це зрозуміле. Та, з другого боку, що під „довірям" треба розуміти та як те „довіря" здобути?

В приватнім житті довіря вимагає, щоб хтось не обікрав свого приятеля, не ошукав його, не зрадив, не обмовив, не опустив у тяжких хвилинах і т. п. Але в організаційнім житті слово „довіря" охоплює ще інші справи. Воно охоплює певні ідеї, переконання, пляни, погляди на суспільне життя і т. п. Секретар Валас, заким президент назначив його секретарем, мусів точно виявити свій погляд на хліборобство і мусів перед президентом виявити, які він думає впроваджувати міри, щоб рятувати американське хліборобство. З черги Валас для своїх економічно-суспільних поглядів добирав собі співробітників; підшукував таких людей, які дивилися на американські хліборобські справи так, як він сам; які вірилиб у ті самі міри, що й він. А передівсім він дивився за такими людьми, в яких ті економічні переконання булиб тревалі, людьми, які передумалиб усе як слід та які на шляху сповнювання його плянів не „зрадилиб" його.

ОСОБИСТА ЛЬОЯЛЬНІСТЬ.

Якби секретар Валас добирав собі співробітників тільки на основі чарів своєї власної особи; якби він шукав лиш таких осіб, які були привязані до його особи, а не до його переконань, то він був би нічого путнього не збудував. Бо найпідлішим і найкрухішим матеріялом у всякій організаційній будові, до державної організації включно, є це, коли хтось будує ту організацію на „особистій льояльності".

Тому обовязком усіх відповідальних осіб, котрі беруться будувати якусь організаційну будівлю, є добре дивитися, на яких фундаментах вони її закладають. Вони мусять мати перед собою ясні погляди, ясні візії будучности, і в імя тих візій вимагати льояльности від підчинених, а не в імя чого іншого, чогось особистого.

„ДАТИ ВОЛЮ".

А що думав секретар Валас, коли говорив „...і дати їм волю"? Тим він висказав, що кожна організація не є побудована на одній людині, але на збірнім умовім і фізичнім зусиллі багатьох осіб. Чим вищий провідник, тим більшими й важнішими справами він повинен займатися, залишаючи дрібнички меншим провідникам. Ті, з черги, знову залишають собі важніші речі, а ще дрібніші лишають іще меншим провідникам. І так аж до самого споду.

Коли провідник хоче бабратися в дрібницях, то він розплинеться і розгубиться у справах великих. Правда, трапляються такі геніяльні провідники, які знають і про найменші подробиці, але таких ґеніяльних людей відносно мало. Тому дрібні речі вони лишають меншим провідникам, щоб не вбивати в них ініціятиви і щоб розвивати почуття відповідальности.

ВКЛАД ПООДИНОКИХ ЛЮДЕЙ.

Бо, давши поодиноким людям волю, організація користає ще й тому, що вона кожну одиницю в організації використовує. Маючи певний круг ділання, кожна особа застановляється над ріжними справами, думає, проявляє ініціятиву і вкладає щось корисне до загального добра. Коли якийсь найвищий провідник хоче накинути всім, аж до самого споду, точні інструкції, що робити навіть у найменших дрібницях, то такий провід зробить цілу організацію штивною. Кожний підрядний провідник, а також кожний член такої штивної організації не буде сам думати, бо всеодно його думання не знайде ніякого практичного примінення. Він чекатиме на точні приписи згори. А через те одні люди вгорі будуть занадто напружуватись у своїх провідних розпорядках, а інші, внизу, будуть цілком умово нидіти; а вся потенціональна енергія, що міститься в кожнім окремім чоловіці, пропадатиме марно.

Французький фільософ Моруа, пишучи про англійців, сказав, що хоч вони плянують речі далеко наперед, то всетаки вони ті речі, що мають статися в будучності, не занадто виразно означують; а то тому, щоб залишити вільне поле для генія тих провідників, що колись наступлять. Якби вони все точно заздалегідь означували, то через те зробилиб життя штивним і автоматичним. А цього вони не хочуть.

ЗАПРОШЕННЯ!

Отсим маємо честь запросити всі українські Братства, Товариства, відділи ОДВУ, Укр. Черв. Хрест, Молодечі і Горожанські Клюби стейту Конетикот, щоби прибули на

РІЧНИЙ ЗЇЗД СТЕЙТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

на якому буде промовляти **д-р Л. Мишуга,** котрий був делеґатом від У. Н. С. коли творилась Карпатська Україна.

Цей Зїзд відбудеться **ДНЯ 26. ГРУДНЯ (а не так, як є подано на відозвах) в Церковній Гали при 127 Парк улиця в Ню Гейвен, Конн.**

Зїзд розпічнеться точно в годині 10. рано.

На цей Зїзд просимо всі вище згадані українські організації стейту Конетикот, щоби були ласкаві вибрати на своїх зборах делеґатів і вислати на Зїзд, які своєю участю в нарадах причиняться для добра українського народу. Також проситься поодиноких свідомих українців і українок, щоб прибули на цей Зїзд і як одиниці вписались до Стейтової Організації. Просимо всі організації, щоби крім вкладки до Ст. Орг. ухвалили якусь суму на піддержку Карпатської України, бо всі ми знаємо, чим вона є для нас. **На Зїзді буде вибір уряду на 1939 рік.**

287,97 **Екзекутива Стейтової Організації стейту Конн.**

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Збірка одежі для Карпатської України.

Український Центральний Комітет цього міста, на котрого чолі стоїть парох української католицької церкви, о. Володимир Лотович, постановив збирати річи для Карпатської України, як одіння, ціле або частини його, як черевики, капелюхи, шапки, тощо, для висилки їх і розділу даром на Закарпатті. Ці річи збирається кожного дня від полудня в домі сестер коло церкви на розі вулиць Грін і Сусекс.

Комітет піднає теж думку віднестися до місцевих бизнесменів з просьбою зорганізувати висилку на Закарпаття засобів живности, мясних і молочних консерв. Бизнесмени вже відкликнулися на цей заклик і скликали в цій справі нараду на понеділок, 12. грудня, 8. година вечором, до У. Н. Дому, 181-183 Фліт Ст., Джерзі Сіти.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

ЙОНГСТАВН, О.

Висліди організаційних зборів.

В суботу, 13 листопаду, відбулися в Народнім Домі у Йонгставні, при вул. Рейон, організаційні збори таких відділів У. Н. С.: 119, 140 218, 230, 274 і 348. На збори, крім членів і урядників згаданих відділів, прибули: гол. секретар У. Н. С. п. Дмитро Галичин, гол. контрольор п. О. Е. Малицький з Клівленду й організатор клівлендської округи, п. В. Загаєвич.

Організатор В. Загаєвич пояснив присутнім відділовим урядникам і всім тим союзовцям, що хотілиб організувати членів до У Н. Союзу, ті користі, які приносить своїм членам Союз, а також ті перешкоди, які стоять на шляху до організування молодих членів. Передівсім треба говорити членам, вияснював п. Загаєвич, що У. Н. Союз дбає про своїх членів не лише матеріяльно, але й духово. Якби не У. Н. Союз, то по нас тут вже можеб і слід загинув. Все те, що зроблено тут в Америці для Рідного Краю, зробили в першій мірі союзовці. Це вони є піонірі українського громадського життя і помочі Рідному Краєві в його визвольних змаганнях. Тому то У. Н. С. є такий дорогий своїм членам. Вони дивляться на нього не лише як на грошеву скарбницю, але й духову.

В год. 7-мій п. Т. Періг, предс. 230 від. У. Н. С., офіційно відкрив короткою промовою збори і покликав на секретарів зборів п. Сильчака, з від. 274, і п. Гармича, з від. 230. Першим бесідником був гол. контрольор адв. О. Малицький з Клівленду котрий у своїй промові взивав присутніх до завзятої боротьби з ворогами У. Н. Союзу, зазначуючи, що ніхто не є всилі захитати довірям союзовців до своєї організації. Після цього він перебрав дальше провадження зборів і попросив до слова гол. секретаря, п. Галичина. У своїй півторагодинній промові п. Галичин зясував цілий перебіг праці У. Н. Союзу, від початку до нинішнього дня. Передівсім він вияснив присутнім, як вони сами собі шкодять, коли замість збільшувати своє членство (крім новозаснованого 348 від.) тратять на членах. Він висказав надію, що відтепер місцеві відділи зрушаться до життя і зачнуть на широку скалю організувати членство.

Палкі і сердечні промови виголосили також: о. Забава, місцевий парох укр. гр.-кат. церкви, о. Мусійчук, місцевий парох укр. прав. церкви, і п. Ткачишн, який заявив, що лише старі союзовці винуваті за те, що молодь держиться осторонь від У. Н. Союзу. Привіт від союзовців в Ембриджу зложив приявний секретар 276 відділу У. Н. С., п. Фук. Він висказав надію що між нами не буде ні одного українця, який не належав би до У. Н. Союзу. Забирали також слово пані Періг, молодий адвокат І. Гринько, пані Сильчак, І. Павловський, п. Дубас і інші. П. Галичин удїлював присутнім вичерпних додаткових пояснень на ріжні справи. При тій нагоді просимо українські установи з Йонгставну й околиці здержатися від ріжних підприємств на 12. лютого 1939, бо тоді відбудеться Союзове Свято.

Петро Сильчак, Іван Гармич, секретарі зборів.

Добрий чоловік.

— Ти певно знаєш добре и вашого директора.

— Так, дуже добра людина. Сам нічого не робить, щоб тільки інші мали роботу.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ЛУДЛОВ, МАСС.

Спомини зо срібного весілля.

Громадяни П. і М. Яців святкувала цього року 25-літній ювилей свого подружного життя. Тому, що ювилянти є добре знані в Лудлові й околиці, їх приятелі і приятельки справили їм з тої нагоди гостину, на котру прибули гості місцеві, а також позамісцеві, як з Чікопі Фолс, Голйок, Спрінгфілд і Ню Йорку. При кінці ювилянти попросили гостей на другий день, на 4 вересня, до себе. При чесній і тихій забаві присутні не забули і про українських інвалідів. На поклик Д. Харка й одного гостя з Ню Йорку вони зложили $8.50 на згадану ціль. Збіркою занялись Д. Харко і Е. Федорас. Гроші вислано через Обєднання.

Іван Приступа.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячний мітінг Бр. св. О. Николая, від. 4, відбудеться у вівторок, 13. грудня, в годині 7:30 вечором, під ч. 264 Варен ул. Обовязком кожного члена прийти на цей мітінг і вирівняти свої довги, щоби не перетягати довгу з року на рік. Проситься вас, браття, хто з вас має нового кандидата, привести його зо собою на мітінг, а секретар радо впише його в члени. Проситься членів прийти на означений час. — Н. Пунчик, предс.; В. Черепака, кас.; В. Глива, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 369., відбудуться в середу, 14. грудня, в годині 7. ввечір, в гали церковній. Всі члени повинні прийти і вирівняти свої залеглі довги, щоби на річних зборах можна було дати звіт з цілого року. Пригадується тим членам, що довгують за тикети з ювилею щоби заплатили до кінця року. — Уряд.

ШІКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Подає **Степан Куропась.**

Збори Окружного Комітету відділів У. Н. Союзу відбулись у вівторок, 27 листопаду, в салі націоналістів. Були заступлені отсі відділи У. Н. Союзу: 22, 106, 125, 176, 220, 221, 301, 252, 379, 393, 335. На програмі нарад були справи: Союзовий День у 1939 році, Будова Дому У. Н. Союзу й Орґанізування нових членів. Рішено віднайти на будучий рік краще і відповідніше місце на Союзовий День, так, щоб можна було кожному доїхати трамваєм. Присутні урядники намітили два відповідні місця для того роду підприємства, а саме павільон у лісовім резерваті при вул. 87 і Вестер, або Гармс Парк при вул. Вестерн і Берто. На збори прибув також орґанізатор У. Н. Союзу, п. Дмитро Білецький, котрий мав довше слово щодо своєї праці в Шікаґу. Він висловив велику надію на успіх своєї праці, а урядників відділів просив про кооперацію. При кінці секретар 335 відділу У. Н. Союзу, І. Бубен з Гарвей, запросив орґанізатора п. Білецького до своєї місцевости, де є велика нагода зорґанізувати молодечий відділ У. Н. Союзу, а гол. контрольор С. Куропась роздав присутнім секретарям членські аплікації нововписаних членів за минулий місяць.

Орґанізаційні Збори У. Н. Союзу у Вест Пулмані, Ілінойс, відбулися в неділю, 27 листопаду, в церковній салі. На зборах явився орґанізатор У. Н. Союзу, п. Дмитро Білецький, в супроводі гол. контрольора п. Романа Смука і гол. радного Тараса Шпікули. Як на маленьку місцевість, то треба признати, що присутніх 65 людей це вже поважне число. В місцевості існує 243, 216 і 222 відділ У. Н. Союзу, з черги чоловічий, жіночий і молодечий. Є добрий поділ Союзової родини, та відділи непроявляють активности в приєднуванні нових членів, про що свідчать місячні звіти головного рекордового секретаря У. Н. Союзу. На зборах було багато запитів відносно господарки У. Н. Союзу, на які відповідали головні урядники. Орґанізатор п. Білецький виявив охоту помогти згаданим відділам у приєднуванні нових членів. Можна з певністю твердити, що не лише Шікаґо, але й Вест Пулман причиниться до здійснення цьогорічного клича У. Н. Союзу, який звучить: **До Нового Року У. Н. Союз має мати 33,000 членів!**

39-та Міжнародня Виставка Живого Скоту відбулася в нас у знаних виставових будинках шікаґовських різниць худоби. Спеціяльні контести клюбів фармерської молоді, що плекає расові породи домашнього скоту, відбулись у знаному Міжнародньому Амфитеатрі. У виставі взяли участь 42 стейти і 6 канадійських провінцій, які вислали на виставу своїх найкращих репрезентантів звіринної аристократії господарського скоту разом вартости 5 мільйонів долярів. Королі, королеви і будучі наслідники трону коров, коней, овець і безрог чисті, з підкрученими і квітами прикрашеними хвостими та гривами, робили враження добре зорґанізованої і коштовної вистави. Вистава ця визначається головно породами мясного скоту, хоч є на ній усе заступлені і дійні корови шортгорнів. З мясних пород переважають усе Гірфорди, Абердін. З тяжких фармерських коней, яких усе усувають трактори, були заступлені французькі Першерони, бельгійські і клайдедейльські. З виставою була получена теж вистава добірної паші, кукурудзи і збіжжя та стручкових насінь. Вистава тревала від 26 листопаду до 3 грудня.

Новий молодечий відділ У. Н. Союзу оснував дописувач у місцевості Борнсайд у неділю, 20 листопаду. Головою новоснованого відділу вибрано п. Руссела Ґрода, секретаркою панну Лілію Ґрод, а скарбником п. Андрія Нісевича, дітей знаних українських громадян у цій місцевості. Це вже 3-тій з черги молодечий відділ У. Н. Союзу в Шікаґу цього року. Новий відділ числить 6 дорослих членів і 5 дітей. На дальшому пляні є місцевість Гарвей, а потім Сисеро.

Не так любить, як мусить.

Сидять гості й бавляться. Пізно вже. Тоді встає малий Ромцьо і зачинає деклямувати. Один вірш, другий, третій...

— Ти, Ромцьо, певно любиш дуже деклямації? — питає хтось.

— О, ні, — каже Ромко — я то роблю тільки тоді, як гості засідяться і не думають скоро відходити!... То мене мамуся навчила.

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ.

(79)

Не поспішаючись, Тарзан зближався до печери, в якій він залишив раненого Джефа і Марію. Він цілком не підозрівав, що йому грозить велика небезпека, і то від того, кого він недавно з великим нараженням власного життя вирятував від смерти. Хоч він і дуже любив Джефа, то всетаки йому на думку не могло прийти, що саме той чоловік чигає на його життя.

„Не вбивай його", ще раз закричала Марія, бачучи, що її пропозиція не зробила на Джефа бажаного враження. Вона ще раз твердо повторила: „Коли не вбеш його, то я вийду за тебе замуж". Це була велика посвята з боку Марії, може більша, ніж її смерть. Та тут ішло не про неї, а про когось іншого, кого вона вважала вірним приятелем.

Джеф іще раз поглянув на Марію. Її гарне обличчя і ціла постава принаювали Джефа. Він подумав: „Ця дівчина буде моєю жінкою". Та, з другого боку, в його умі стояли великі шмараґди, що в цивілізованім краю вартували б величезні гроші. А за ті гроші також можна купити собі на світі чимало приємностей. Котра приємність більша?" — думав ві.

По хвилині надуми він рішився і відповів: „Дуже добре. Я годжуся на твою пропозицію!" Та фактично його підступний мозок не згодився зрезиґнувати зо шмараґдів за ціну Марії. Ні, він миттю придумав у голові плян, на основі якого зміг би задержати одно і друге. Вчувши його відповідь, на серце Марії ляг спокій і ледяний холод.